

Täysistunto

Tiistai 12.2.2019 klo 14.04—18.03

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi hiilen energiakäytön kieltämisestä ja oikeudenkäynnistä markkinaoikeudessa annetun lain 1 luvun 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2018 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 33/2018 vp

Ensimmäinen käsittely

Puhemies Paula Risikko: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Käsittelyn pohjana on talousvaliokunnan mietintö TaVM 33/2018 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

15.55 **Satu Hassi vihr:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on myönteinen, mutta haluan kuitenkin korostaa, että kivihiilen energiakäytöstä luopuminen on vain yksi askel fossiilisista polttoaineista luopumisessa, joka kaiken kaikkiaan meidän on tehtävä, mikäli haluamme kantaa Suomen oikeudenmukaisen osuuden ilmastonmuutoksen hillitsemisestä 1,5 asteeseen.

Suomen ilmastopaneelihan on arvioinut sen, mihin mennessä Suomen pitäisi olla niin sanotusti hiilineutraali eli tilanteessa, jossa meidän päästömme eivät ylitä meidän maamme alueella olevia hiilinieluja, esimerkiksi metsien muodostamia. Ja eri laskentaperusteista nyt saadaan sitten erilaisia vuosia, 2030, 2040 tai 2035 — joka tapauksessa se tarkoittaa, ettei ole kovin paljon enempää kuin kymmenen vuotta aikaa siihen, kun Suomen pitää olla hiilineutraali. Myös kahdeksan eduskuntapuolueen yhteisessä ilmastokannanotossa tunnustetaan tämä asia.

Mielestäni on tärkeää ymmärtää, että tosiaan sähköntuotannon ja lämmöntuotannon muuttaminen vähäpäästöisemmäksi, ympäristöystävällisemmäksi ei ole sillä selvä, että kielletään kivihiili. Seuraavaksi suurin kiire on luopua turpeen käytöstä, mutta aikaa myöten pitää luopua myöskin maakaasusta sähkön- ja lämmöntuotannossa. On tärkeää myöskin toimia sillä tavalla, mikä muun muassa ympäristövaliokunnan lausunnossa tästä asiasta todetaan, että kivihiilen polttoa ei korvata jollakin toisella poltolla. Pahin vaihtoehto olisi se, että kivihiili korvattaisiin turpeella, mutta esimerkiksi Helsingissä kivihiilen polton korvaaminen puuhakkeella ei sekään olisi ilmastonmuutoksen hillinnän kannalta mikään hyvä vaihtoehto, koska tarvitsemme metsien hiilinielua.

Arvoisa puhemies! Viimeisenä asiana nostan esille asian, joka on myös ympäristövaliokunnan lausunnossa todettu, ja se on se, että varsinainen ilmastohyöty kivihiililaitosten sulkemisesta saadaan vain, jos vastaavasti sitten mitätöidään EU:n päästökauppamarkkinoilta vastaava määrä päästöoikeuksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

15.59 Emma Kari vihr: Arvoisa puhemies! Täytyy kyllä sanoa, että tämä hallituksen esitys on esitys, jota voi ilolla kiittää. On äärimmäisen hyvä, että esitys kivihiilen viimeisestä päivämäärästä tuodaan eduskunnan käsittelyyn. Mutta samalla tavalla kuin edustaja Hassi kiinnittäisin kyllä huomiota siihen, että meidän pitää samalla myöntää se, että Suomen ilmastopolitiikka tällä hetkellä ei vastaa tätä 1,5 asteen ilmastotavoitetta. Sen takia meidän pitää katsoa tätä asiaa kokonaisuutena. On äärimmäisen hyvä, että hallitus on nyt tässä kohtaa myöntänyt, että tilanne on vakava ja ottanut käyttöön tämän uuden välineen ja selvästi todetaan, että on olemassa polttoaineita, jotka ovat asioita, joita tulevaisuudessa ei voi enää käyttää, jos ilmastonmuutosta halutaan torjua ja ilmastonmuutos otetaan tosissaan. Ja tämä tarkoittaa totta kai myös sitä, että meidän pitää katsoa energiapalettiamme kokonaisuutena. Meidän pitää pystyä puhumaan polttoaineista, joilla meidän automme liikkuvat, meidän pitää pystyä puhumaan turpeesta ja meidän pitää pystyä puhumaan maakaasusta.

Samaan aikaan kun me keskustelemme täällä siitä, miten kivihiili ollaan kieltämässä, me tiedämme, että Suomi käyttää yli miljardi euroa fossiilisten tukiin, ja tilanteessa, jossa ilmastonmuutosta ollaan torjumassa, tämä ei ole mahdollista. Tämä tarkoittaa, että meidän pitää luoda askelmerkit siihen, miten näistä fossiilisten tuista luovutaan samaan aikaan, kun me teemme suunnitelman siitä, miten me pääsemme eroon kaikista fossiilisista polttoaineista, koska tämä on se, mitä ilmastonmuutoksen torjuminen meiltä edellyttää. Ilmastonmuutoksessa ei ole kyse mistään pienemmästä asiasta kuin siitä, miten me varmistamme, että tämä pallo säilyy elinkelpoisena heille, jotka ovat täällä meidän jälkeemme, ja meillä on todella vähän aikaa. Jos me otamme ilmastopaneeliraportin tosissamme, se tarkoittaa, että meillä on 10 vuotta aikaa luoda askelmerkit hiilineutraaliin maahan, 10 vuotta. Se tarkoittaa, että kun minun tyttäreni, joka menee tänä vuonna esikouluun, menee lukioon, niin tämän maan pitää olla hiilineutraali. Tämä tarkoittaa, että meidän pitää toimia nopeasti.

16.01 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Tämä on surun päivä. Olli Lindholm on poistunut keskuudestamme, ja tuntuu, että liian aikaisin. Tämä kyllä on vaikuttanut nyt mielialaan, ja haluan tässä kunnioittaa sanomalla, että otan osaa hänen läheisillensä hänen poismenonsa johdosta.

Mutta nyt sitten itse asiaan, tähän hallituksen esitykseen 200:

Perussuomalaisilla on tähän eriävä mielipide. Perussuomalaiset on järkipuolue, joka tekee vastuullista energiapolitiikkaa faktojen eikä ideologisen vastustuksen pohjalta. Me emme halua ajaa kotimaista energiatuotantoa alas ja laskea sen varaan, että sähkö voidaan aina ostaa ulkomailta, kun sähkön kysyntä ylittää kotimaisen tuotannon. Rehelliseen ja vastuulliseen energiapolitiikkaan kuuluu se, että tarvitsemamme energia tuotetaan itse ja mahdollisimman puhtaasti, eikä se, että sähkö ostetaan ulkomailta ja jätetään energiatuotannon aiheuttamat päästöt muiden ongelmaksi.

Suomalaisissa sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitoksissa on tehty suuret investoinnit energiatuotannon puhtauteen. Savukaasujen puhdistusaste on hyvin korkea, ja voimaloiden hyötysuhteet ovat huippuluokkaa maailmassa. Päästörajat on määritelty tiukoiksi, ja niissä on pysytty hyvin. Myös polttoprosessin sivutuotteet hyödynnetään: tuhka maanrakennuksessa ja savukaasun puhdistuksessa syntyvä kipsi kipsilevyjen raaka-aineena. Sähkötuotannon yhteydessä syntyvä hukkalämpö hyödynnetään kaukolämmöntuotannossa, millä varmistetaan energiatehokas, ympäristömyönteinen ja tehokkaasti tuotettu lämmitys ilman lähipäästöjä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

Noin puolet Suomessa käytettävästä lämmitysenergiasta tuotetaan kaukolämmöllä. Suomessa sähkön ja lämmityksen tarve on suurimmillaan talvella, kun pakkaset ovat kovimmillaan. Tällöin suurin osa vuorokaudesta on pimeää, ja kovilla pakkasilla myös tuulee vähiten. Aurinko- ja tuulivoima eivät ole ratkaisu korvaamaan nykyisiä energiatuotantomuotoja näissä olosuhteissa. Myöskään energiankulutuksen vähentäminen ei ole realistinen vaihtoehto. Kodit ja työpaikat on lämmitettävä talvellakin, eikä teollista tuotantoa voida ajaa alas ilman merkittäviä lyhyen tähtäimen tappioita sekä pitkän tähtäimen tappioita heikentyneen toimitusvarmuuden johdosta. Samaan aikaan sähköautojen määrää liikenteessä pyritään lisäämään, mistä seuraa todennäköinen sähkönkulutuksen kasvaminen ennistetään tulevaisuudessa.

Valtioneuvostoa koskee järkevä ja tarkoituksenmukainen velvoite varmistaa, että teollisuuden käyttöön soveltuva ainespuu ohjautuu ensisijaisesti korkean jalostusarvon tuotteisiin eikä energiatuotantoon. Puunpoltto on tehotonta sikäli kuin kyse ei ole jätteenä syntyvästä raaka-aineesta, eikä ulkomailta tuotavien puupellettien kestävästä alkuperästä tai saatavuudesta ole takeita. Uusiutuviin energialähteisiin tulee suhtautua realistisesti ja huomioida varsinaisesta energiantuotannosta aiheutuvien lisäksi myös esimerkiksi puupellettien tuottamisesta ja kuljettamisesta aiheutuvat päästöt.

Suomen etu on tuottaa tarvitsemansa energia itse ja mahdollisimman vähäpäästöisesti ja arvioida eri energialähteitä ilman ideologista kiihkoa fakta-argumenttien pohjalta. Käytettävissämme olevat päästöttömät energialähteet, jotka tuottavat tasaisesti ja varmasti sähköä valaistus- ja tuuliolosuhteista riippumatta, ovat ydin- ja vesivoima. Tämän lisäksi voimme tietyissä olosuhteissa tuottaa osan sähköstä muun muassa aurinko- ja tuulivoimalla, mutta on tunnustettava, että nämä energiamuodot ovat parhaassakin tapauksessa epävarmoja ja sääolosuhteista riippuvaisia. Kun sääolosuhteet eivät ole optimaaliset, tarvitaan myös fossiilisia polttoaineita edelleen. Ympäristöystävällinen ja taloudellisesti järkevä ratkaisu on käyttää fossiilisia polttoaineita tuotantolaitoksissa, joiden hyötysuhde on mahdollisimman suuri ja joiden päästöt on minimoitu. Tällaisia ovat modernit sähkön ja lämmön yhteistuotantolaitokset, joiden savukaasut puhdistetaan ja jotka täyttävät tiukimmatkin ympäristönormit.

Perussuomalaiset vaativat, että energiapoliittisissa linjauksissa otetaan järki käteen ja arvioidaan aikaisemmin tehtyjä linjauksia kriittisesti. Kivihiilen polttoa ei tule vastustaa ideologisin perustein, vaan ilmastostrategiaa on tarkasteltava objektiivisesti, ei tuulivoimasilmälasiä läpi. Suomen tulee pitäytyä ratkaisuissa, joilla varmistetaan maamme huoltovarmuus myös poikkeusolosuhteissa, joissa tarvittava määrä sähköä ja lämpöä saadaan tuotettua kokonaisuudessaan ja mahdollisimman puhtaasti, myös polttoaineiden kuljetuskustannukset huomioiden. Kivihiilen asemaa ei tule tarkastella menneisyyden valossa, vaan rationaalinen toimintatapa on huomioida nykytila, jossa tuotanto on puhdasta ja päästönormien mukaista. Käsillä oleva hallituksen esitys on seurausta yksisilmäisestä ideologisesta haihattelusta eikä perustu faktoihin. Toteutuessaan se nostaa sekä sähkön että lämmön hintaa, heikentää Suomen kilpailukykyä ja rajoittaa sekä tarkoituksenmukaista energiatuotantoa että ilmastopoliittisten päästövähennysten saavuttamista.

Eli meillä on tähän eriävä näkemys, ilmastorealistinen näkemys, ja tulemme sitten toisessa käsittelyssä esittämään näiden lakien hylkyä. Itse en talousvaliokunnassa päässyt jättämään vastalauseita, koska en päässyt paikalle perhesyiden vuoksi.

Anteeksi, että luin tämän näin nopeasti ja surumielisesti, mutta ymmärrätte varmasti porilaisten tunteita tänään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

16.07 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys on hyvä ja kannatettava. Mielestäni tämä ei missään tapauksessa edusta ideologista haihattelua. Päinvastoin olisi aika lailla ideologista haihattelua se, että me emme ryhtyisi sellaisiin lainsäädännöllisiin toimiin, joilla aidosti vähennetään hiilidioksidipäästöjä sekä Suomessa että eri mekani-
nismien kautta myöskin koko EU:n alueella ja globaalisti.

Tähän lakiehdotukseen liittyy tietysti se varaus tai huomio — niin kuin hallituksen esityksessäkin jo todetaan — että jos hiili korvataan biomassalla ja turpeella, toivottuja hiilidioksidipäästövähen-
nyksiä ei tapahdu. Täytyy siis saada aikaan energiamurros, siirtymisen kohti puhtaita energiamuotoja, ja siihen tarvitaan tietysti paljon muutakin kuin tämä lakiesitys.

Joka tapauksessa olen erittäin tyytyväinen siitä, että erittäin suurella enemmistöllä — itse asiassa yksimielisesti — mietintö hyväksyttiin talousvaliokunnassa ja myös ympäristövaliokunnassa yli oppositio- ja hallitusrajojen. Itse pidän tätä erittäin tärkeänä kysymyksenä, ja tämä varmasti osoittaa myöskin sitä, että ilmastopolitiikassa ollaan ymmärretty se, että meidän on todella toimittava ja on toimittava niin, että pääsemme mahdollisimman nopeasti hiilidioksidipäästövähen-
nyksiin, koska mitä enemmän kulutamme aikaa siihen, että poltamme fossiilisia polttoaineita, sitä suurempi ongelma on sitten, kun lähestytään vuosia 2040 ja 2050 ja sen jälkeistä aikaa. On todellakin tärkeätä, että myös ne päästöoikeudet mitätöidään, jotka vapautuvat hiililaitosten sulkemisesta, koska vain sillä tavalla voimme varmistaa sen, että EU:n laajuinen päästökauppa toimii niin, että hiilidioksidipäästöt todella vähenevät.

Todellakin katson, että tämä on yksi askel siihen suuntaan, että pääsemme kohti hiilivaapa-
paata yhteiskuntaa. Sosiaalidemokraattien näkemyksen mukaan hiilineutraali yhteiskunta pitäisi saavuttaa 2035. Tarvitsemme monenlaisia ohjausvälineitä [Puhemies: Aika!] tämän tavoitteen toteuttamiseksi.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Pysytään puhujalistassa. — Edustaja Kankaanniemi.

16.10 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! Ilmastonmuutosta en sinänsä kiistä, se tapahtuu molempiin suuntiin, ja todennäköistä on, että lämpeneminen on käynnissä tällä hetkellä, mutta varoitan kuitenkin tästä ilmastopolitiikan vauhtisokeudesta, joka on vallannut erityisesti Suomen. Meillähän toimenpiteet eivät juurikaan muutosta maapallon ilmakehään tuota, eivät nämä toimenpiteet, joilla yritämme sitä hillitä osaltamme.

Tämä esitys käytännössä — ymmärtääkseni, kun mietintöä luin — tarkoittaa sitä, että Helsinki ja Vaasa ovat ne paikkakunnat, joissa tämä kielto tulee täydellä voimalla vaikuttamaan vuonna 2029 ja sen jälkeen. No, miten tämä on sitten tehty? Näistä kahdesta kaupungista ensinnäkin Helsinki on tehnyt oman toimenpideohjelman. Netistä löytyy Hiilineutraali Helsinki 2035, eli se on viisi vuotta pitemmällä ajalla kuin mitä tämä laki edellyttää. Ja Helsinki aikoo siis vuoteen 2035 mennessä luopua kivihiiilestä.

Kun nyt eduskunta tekee lain tästä ja panee siihen vuoden 2029, niin se merkitsee sitä, että Helsinki joutuu nopeuttamaan, samaten Vaasa, tätä toimenpidettään, luopumistaan, ja eduskunta lupaa kannustaa siihen eli antaa siihen 90 miljoonaa rahaa. Eli lailla päätetään, että valtio maksaa ja me muutkin maan veronmaksajat maksamme sen, mikä Helsingin pitäisi tehdä itse omin toimenpitein, koska se on itse siihen jopa sitoutunut tuossa ohjelmassaan. Minusta tässä ei ole mitään järkeä. Helsingissä vallassa ovat kokoomus, vihreät ja so-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

siaalidemokraatit. Te olette kaikkein vauhdikkaimpia tässä ilmastopolitiikassa. Miksi te ette hoida tätä nyt sitten tässä aikataulussa valtuustoissanne vaan haluatte säätää lain? Onko syynä se, että juuri lain kautta saatte valtion maksamaan tämän 90 miljoonaa? Minusta tämä ei ole järkevää päätöksentekoa valtion kannalta, jonka etua me täällä ajamme. Me tarvitsemme tähän sitten korvauksen, ja niin kuin kuultiin ja täällä mietinnössäkkin lukee, se on biomassassa, joka on tuonnin varassa Helsingissä, koska sellaista määrää ja tarvetta emme pysty kotimaassa tuottamaan.

Eli kaiken kaikkiaan en ymmärrä tämän esityksen logiikkaa.

16.13 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Tämän esityksen logiikkahan on varsin selvä, ja esitys on kaikin puolin kannatettava. Me tarvitsemme tällaisia mekanismeja, me tarvitsemme tällaisia lakeja. Ellei tätä viedä läpi, se tarkoittaa, että edustaja Kankaanniemi joutuu luopumaan vaikka polttomootoriautostaan vähän aikaisemmin. Jos me epäonnistumme yhdellä saralla, se joudutaan kuromaan toisella saralla kiinni. Tämä on kokonaisuus, jossa kaikilla toimilla on merkitystä.

Kivihielestä luopumiseen on tietenkin monta syytä. On tämä ilmastonäkökulma, mutta on myöskin se, että se on kallis tapa tuottaa energiaa, se on kallis tapa tuottaa sähköä. Se on energiamuoto, joka tuodaan muista maista, jossa sitä tuotetaan kyseenalaisin menetelmin. Mutta kyllä se vaatii tietenkin muutoksia meiltä kaikilta. Se vaatii investointeja lämmön varastointiin Helsingin osalta, monen muunkin osalta. Se vaatii investointeja lämpöpumppeihin. Se vaatii investointeja kaukolämpöverkkoon. Se vaatii sähköistämistä yleisellä tasolla yhteiskunnassamme.

No, onko tässä vauhtisokeutta, niin kuin edustaja Kankaanniemi sanoi? Ei meidän ongelmamme ole se, että me lähtisimme toimimaan jotenkin liian nopeasti, vaan päinvastoin. Ellemme tällaisia lakeja säädä, niin mikään ei muutu.

Joitain vuosia sitten uumoiltiin, että rikkidirektiivi tuhoaisi Suomen vientiteollisuuden ja merenkulun. Ei se sitä ole tehnyt. Se on ollut yksi askel sen eteen, että Itämeri olisi edes vähän puhtaampi, ja nyt IMO on lähdössä samoihin toimenpiteisiin, mikä tarkoittaa sitä, että suomalainen teollisuus on etulyöntiasemassa, sillä on hyvä kilpailuetu nyt, kun muutkin maat joutuvat ottamaan tällaisia laitteita käyttöön. Eli sillä, että me olemme kunnianhimoisia, että luomme omaan maahamme sellaisen ympäristön, jossa innovaatioille on tarvetta ja tilausta, rakennamme myöskin omaa vahvaa teollisuutta.

Väitteisiin siitä, että hiilivuotoa olisi olemassa: tiede ei tue tällaista väitettä, joten toivon, että perussuomalaiset lopettavat siitäkin puhumisen.

Yleisellä tasolla Sitra on todennut, että 50 prosentin päästöjenpudotustavoite vuoteen 30 mennessä on kustannusneutraali tai tuo säästöjä. EU:n tasolla on arvioitu, että hiilineutraali vuoteen 50 mennessä kasvattaa kansantaloutta. Eli ei tässä valita kurjuutta. Tässä vaaditaan uusiutumista ja annetaan uusiutumiselle ja talouden uudelleen rakentamiselle mahdollisuus. Se on haaste, mutta se on haaste, joka tarjoaa meille markkinat, jotka ovat taatusti kasvavat, ja siinä kylkiäisenä me saatamme pelastaa maailman.

16.16 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tätä keskustelua kuunnellessani olen ollut hieman hämilläni, että kaikkea sitä kuulee, kun vanhaksi elää. Itsessään tämä hallituksen esitys, joka nyt on talousvaliokunnan mietinnön muodossa meillä käsittelyssä, on hyvä ja kannatettava. Totta kai pitää etsiä uusia energiamuotoja, se on itsestäänselvyys, ja sitähän maaseutukunnat Suomessa ovat aina tehneet. Kotikuntanikin lämpiää puulla, ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

hieman palaa turvettakin mukana. Miksi siinä palaa turvetta mukana? Sitä varten, että saadaan polttolämpötila ylemmäksi, pienhiukkaset palavat kaikki pois. Ja turpeessa — kuten kaikki tiedämme, sivistyneitä ihmisiä kun olemme ja opiskelleita — on parhaimmillaan 10 prosenttia puuta, joten sekin on ihan erinomainen aine lämmityksessä ja nimenomaan nostaa polttolämpötilan ja auttaa siinä palamisprosessissa, on erittäin puhdasta energiaa.

Tässä keskustelussa minua huolestuttaa tällainen yltiöpäinen ihanteellisuus, jota edustaja Adlercreutzin puheessa huomasi aika paljon olevan. On hyvä, että pää on pilvissä, mutta jalat kannattaa olla maassa. Siinä saattaa käydä ikävästi, jos kolahtaa vaikka otsa edellä lattiaan. Nimittäin kun katsotaan tämän päivän maailman energiataloutta, niin — ollaan rehellisiä — eihän kivihiilen käyttö tästä maailmasta lopu. Millä me sen saisimme loppumaan tästä maailmasta, kun Kiina, Indonesia [Laura Huhtasaari: Rakennetaan uusia!] ja moni muu maa käyttävät omia raaka-ainevarojaan — ja varmasti saavat käyttää niitä, kuka sen kieltää? Eivät meidän parlamenttimme päätökset yllä jonnekin Brasiliaan tai Kiinaan tai Singaporeen tai yleensä maihin, joissa näitä valtavia kivihiilivarantoja on. Me itse olemme luoneet omilla energiavaroillamme ja tuodulla kivihiilellä oman elintasomme, ja nyt olisimme sitä muissa maissa estämässä. On siinä aikamoista oman kilven kiillotusta ja kaverien — en sano halveksimista, mutta sanon, että heidän omien mahdollisuuksiensa nonsaleerausta, jos emme salli heille sitä, mitä he haluavat itse tehdä. Se on heidän parlamenttinsa asia.

Toki toivon, että kivihiilen käytöstä luovutaan, se on selvä asia. Mutta ennen kuin siitä luovutaan täysin, niin meidän on myös varmistettava se, että tämä maa pysyy lämpimänä. Me olemme edelleen 60. leveyspiirin pohjoispuolella, vaikka kivihiilen käyttö Helsingistä lopetettaisiin. Teillähän olisi, arvoisat Helsingin päättäjät, ollut mahdollisuus tehdä se jo ilman tämän talon päätöksiä. Helsingin kaupunginvaltuustohan sen tekee. Niin on Ilomantissakin valtuusto tehnyt päätöksen biovoimalan rakentamisesta aikanaan, ja se rakennettiin, ja nyt sillä puulla ja turpeella lämmitetään kuntaa ja monta muuta asiaa. Minäkin lämmitän puulla sekä vuolukiviuniota että saunaa, jotta ei fossiilisia polttoaineita käytetä. Elikä tämä homma on aivan omissa päätöksissä, jos Helsingin kaupungin päättäjät niin suovat: tehdään se päätös ja lopetetaan valtion kukkarolla käynti. Niin kuin edustaja Kankaanmäki oivallisessa puheenvuorossaan osoitti, minäkin mielelläni hankkisin itselleni vaikka uuden auton, jos joku suostuisi sen maksamaan, mutta tämän puhalluksen, mikä tässä nyt on menossa, soisin kyllä Helsingin suurista rahavaroistaan itse maksavan, koska jos joku pieni kunta sitä esittää, niin veikkaan, että ainakin ministeriötasolla torjutaan sellainen esitys välittömästi.

Mutta vielä näistä energiaraaka-aineista. Jos kivihiili loppuu tästä kaupungista, niin kuin vissiin toivottavaa on, kannattaa Helsingin kaupungin päättäjien lopettaa täällä itkeminen. Käykää Tukholmassa ekskursiolla ja tehkää siellä tutkimuksia, miten Tukholma homman hoitaa. Siellähän lämmitetään bioaineilla. Koko kaupunki on kaksi kertaa suurempi kuin Helsinki, ja siellä toimii muun muassa semmoinen energia-alan merkki, kansainvälinen toimija kuten Fortum. Se on sijoittanut Tukholman lämmitykseen paljon rahaa. Elikä teillä itsellänne ovat ne avaimet käsissä, niin että toimikaa sen suhteen. Tässä salissa siitä puhuminen ei ole kovin hedelmällistä, koska täällä tapahtuva päätös ei välttämättä heti näy, mutta jos Helsingin kaupunginvaltuuston päätös tehdään, se näkyy välittömästi.

Mutta sitten siihen korvaavaan lämmitysmuotoon. Jos kivihiilestä luovutaan, mitäs sitten? Jos kuvitellaan, että se vaikka ulkomailta tuodulla hakkeella onnistuu, niin siinä otetaan aivan valtava riski, koska sen ulkomaisen hakkeen mukana tulee todennäköisesti val-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

tava määrä erilaisia kasvitauteja, pieniä toukkia, jotka sitten aikanaan levitessään Suomen metsiin aiheuttavat valtavaa tuhoa. Pellettiähän voi toki tuoda, koska se on lämpökäsiteltyä. Siinähan on jo bakteerit ja taudinaiheuttajat tapettu kuumakäsittelyllä. Mutta jos lähemme tuomaan suurimittaisesti haketta vaikka jostakin Euroopasta tai peräti vielä kauempaa, niin otamme aivan valtavan riskin, ja sitä ei missään nimessä pidä tehdä. Sen takia tämän maan pitää pitäytyä järkevissä toimenpiteissä niin, että lämmitämme edelleen puulla, käytämme turvetta, ydinvoimakin meidän on hyväksyttävä. Jos me haluamme pitää tämän maan kunnossa ja elintason korkealla, meidän on hyväksyttävä se, että käytämme omia polttoraaka-aineitamme, omia mahdollisuuksiamme.

Huoltovarmuus on semmoinen sana, jolla tässä talossa on leikitty mielestäni liian kauan. Huoltovarmuus on asia, joka pitää varmistaa kaikissa olosuhteissa, olipa sitten kysymys lämmityspolttoaineesta taikka olipa kysymys vaikka elintarvikehuollosta. Molemmissa asioissa olemme tällä hetkellä vähintään huonon kouluarvosanan saavia oppilaita. Meillä energiaa tuodaan edelleen valtavasti ulkomailta, ja sitten kun kysytään, mistä me sitä kotimaista energiaa teemme, niin kaikkea vastustetaan, mitään ei saisi tehdä. Se on selvä asia, että aurinkokennot lisääntyvät, ilmalämpöpumput lisääntyvät. Yhä useammassa talossa niitä aurinkokennoja on, lämpöpumppuja on, maalämpöä käytetään — erittäin hyviä lämpölähteitä, mutta kun se kova talvi tulee, niin silloin me olemme siinä ongelmissa, mistä me sen lämpöraaka-aineen itse otamme, jos maailmanmarkkina menee jumiin tässä epävarmassa maailmassa. Jos joku väittää, että menemme varmempia aikoja kohti tuolla maailman kauppapolitiikassa, niin hieman olen eri mieltä siitä asiasta.

Toivon, että tähän energiakeskusteluun tulee realismia, käytämme omia metsävarojamme järkevästi ja kehitämme metsäteollisuutta, joka muuten tuottaa valtavan määrän tähän maahan lämpöä, kaukolämpöä CHP-menetelmällä, josta missään nimessä ei pidä luopua. Se on kaikista tyhmintä energiapolitiikkaa tässä maassa, jos lähemme luopumaan CHP-voiman tuotannosta, mitä muuten ollaan parhaillaan tekemässä sen takia, että sähkö on tällä hetkellä niin halpaa. Jos luovumme CHP-tuotannosta, teemme todella todella suuren virheen, koska siinä menetämme valtavan kansallisen keksinnön jättimäisen hienon arvon. Se on niin hieno keksintö, että en jaksakaan sitä olla ihailematta joka päivä. Se on todella hieno asia.

Lopuksi, arvoisa puhemies, turpeesta vielä sen verran, että turpeelle on avautumassa tässä maassa aivan uusia käyttömuotoja, jotka avaavat aivan uusia markkinoita maailmalla. Esimerkiksi kasvihuonetuotannossa sillä on aivan valtavan valtavan hieno tulevaisuus edessä, koska kasvihuoneet tarvitsevat kasvuturvetta ja Suomessa on sitä viljalti myytävissä maailmalle.

Ja toinen asia: kun poltamme puuta ja kun käytämme turvetta, niin saamme todella päästöt pois ja paremmin lämpötehoa käyttöön.

Ja lopuksi, arvoisa puhemies, tämä huoltovarmuusasia: en haluaisi olla se kansanedustaja enkä ole se kansanedustaja, joka lakkauttaisi turpeenkäytön tai puunkäyttöä estäisi, koska se on se päivä, jona iso osa Suomea jäisi kylmilleen, ja en varmaan usko, että sitä tässä talossa kukaan kansanedustaja haluaa.

16.24 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ilmaston kannalta on olennaista vähentää päästöjä, kasvattaa nieluja ja ohjata rahavirrat ilmaston kannalta suotuisiin kohteisiin. Tänäkin käsittelemme kysymystä päästöjen vähentämisestä mutta toisaalta myös rahavirtojen ohjaamisesta. On hienoa, että tämä laki on nyt eduskunnan käsittelyssä ja tämä nauttii

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

laajaa parlamentaarista tukea. Kivihiili on globaalisti erittäin suuri saastuttaja, ja on myös globaalisti tärkeä askel, että Suomi tekee selkeän päätöksen kivihiilestä luopumiseksi.

Suomessa kivihiili ei ole niin isossa roolissa kuin se on monessa maassa, mutta uskon, että tällä päätöksellä annamme myönteisen kansainvälisen viestin. Kivihiilestä luopuminen auttaa vähentämään toki myös Suomen päästöjä ja antaa viestin siitä, että kivihiilestä todella voidaan luopua ja kivihiilivapaa energiantuotanto on mahdollista. Tämä on konkreettinen edistysaskel päästöjen vähentämisen tiellä, joten kiitoksia siitä. Se antaa myös energiateollisuudelle selkeän viestin, että kymmenen vuoden kuluttua se loppuu, nimittäin kivihiilen käyttö, ja se antaa selkeän viestin tulevien energiajärjestelmien suunnittelemiseksi ja investointien suuntaamiseksi.

Arvoisa puhemies! Kuten mietinnössäkkin tuodaan esiin, on tärkeää huolehtia siitä, että päästöt todella vähenevät tämän lakimuutoksen myötä. Se edellyttää sitä, että käyttämättä jäävät päästöoikeudet todella mitätöidään ja että kivihiili korvataan tuotannolla, joka todella vähentää päästöjä. Valtioneuvostolla on mahdollisuus mitätöidä kansallisten lisätoimien myötä käyttämättä jääviä päästöoikeuksia, ja se tulee tehdä, jotta päästöt vähenevät myös Euroopan tasolla.

Arvoisa puhemies! On pidettävä huolta siitä, että kivihiili korvataan pääasiassa ei- polttoon perustuvilla teknologioilla, kuten mietinnössäkkin voimakkaasti todetaan. Mikäli kävisi niin, että kivihiili korvattaisiin esimerkiksi polttamalla turvetta ja järeää puuta, se ei vähentäisi nettopäästöjä. On myös tärkeää, että aikaisen luopumisen tuki, mitä on suunniteltu annettavaksi, ohjataan puhtaaseen teknologiaan.

Arvoisa puhemies! Ekologinen jälleenrakennus on valtava työmaa, ja nyt meidän täytyy kääriä hihat ja ryhtyä toimeen. On muistettava, että ilmastomuutoksen torjuminen on halvempaa kuin siihen sopeutuminen ja että ilmastokestävien teknologioiden kehittäminen avaa myös valtavat globaalit markkinat suomalaiselle teollisuudelle.

16.27 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Sarkkinen sanoi, että ”avaa globaalit markkinat”. Siitä olen kyllä samaa mieltä, ja olen myös sitä mieltä, että meidän tulisi panostaa hyvin paljon tutkimukseen ja innovaatioihin ja nimenomaan puhtaan teknologian osaamiseen. Esimerkiksi kun Kiina haluaa uusia vaikka kaukolämpöverkon, niin ne projektit ovat usein hyvin isoja, ja siihen me tarvitsemme eurooppalaista yhteistyötä, maailmanlaajuista yhteistyötä, koska jos kysymys on vaikka 18 miljardin euron kaupasta, niin tuskin ihan Suomella riittää volyymi sen koko asian hoitamiseen. Mutta me voimme olla mukana ja teemme paljon, ja tähän pitää nimenomaan panostaa.

Edustaja Myller sanoi, että tämä ei ole haihattelua. Mutta vähintään tästä puuttuu suhteellisuuden taju. Suomi ei ole umpiossa. Mitä me haluamme ratkaista? Mitä me haluamme ratkaista, sitä pitää aina kysyä. Jos me haluamme pysäyttää 1,5 asteeseen — tämä 1,5 astetta on se tavoite — niin silloin me emme ole umpiossa. Vaikka EU:n, siis Euroopan CO₂-päästöt olisivat nolla, niin mikäli nykyinen väestönkasvu jatkuu, mikä on lopputulos? Eli jos me haluamme tehdä vaikuttavaa politiikkaa, se tarkoittaa sitä, että meidän pitää saada väestöräjähdyks pysäytettyä. Meidän täytyy väestöräjähdyks saada haltuun.

Ilmastotullit ovat äärimmäisen tärkeä asia, koska esimerkiksi Kiina rakentaa jatkuvasti uusia hiilivoimaloita ja saa ihan turhaa kilpailuetua siitä, että me täällä katsomme läpi sormien siinä mielessä, että he eivät noudata — no, tämä on tietysti laajempi kokonaisuus — ihmisoikeuksia eivätkä ympäristökysymyksiä samalla tavalla kuin länsimaissa noudatetaan ja kuin pitäisi tehdä. Ilmastotullit olisivat todella hyvä, ja se lisäisi kotimaista tuotantoa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

toa. Jos me ajattelemme Intiaa, niin pelkästään Intiassa lisääntyvät päästöt vuosittain kaksi kertaa saman verran kuin kaikki Suomen päästöt ovat yhteensä. Eli tämä suhteellisuuden-taju on se ihan ensimmäinen, mitä me haluamme ratkaista.

Sitten toinen asia on EU:n keskinäinen taakanjako ilmastoasioissa. EU-maat käyvät keskenään 60 prosenttia kauppaa, joten minkä takia me antaisimme esimerkiksi Puolalle kilpailuetua tai muuta, kun meidän pitää ottaa huomioon myös se, että meillä on kylmin ilmasto, energiantensiivinen teollisuus ja pitkät välimatkat ja Suomi on jo leikannut päästöjään 1990-luvulta alkaen kaksi kertaa enemmän kuin EU-maat keskimäärin — kaksi kertaa enemmän kuin EU-maat keskimäärin? Meidänhän pitäisi leikata päästöjä sieltä, missä se on halvinta ja helpointa, kuten Puolassa ja Romaniassa.

Muut puolueet ovat nyt sitoutuneet ilmastotyöryhmään. Siinä on monta tavoitetta, mutta yksi asia on se, että energian hinta tulee nousemaan. Te olette sitoutuneet siihen, että energian hinta tulee nousemaan. Lapsiperheillä energian hinta tulee nousemaan. Asuminen tulee kallistumaan. Ajatellaan sitä tavallista asuntovelallista lapsiperhettä, joka käy edelleen kaupassa, edelleen lapset pitää viedä harrastuksiin, edelleen vanhemmat käyvät töissä, me haluamme pitää koko Suomen asumiskelpoisena, mutta te olette sitoutuneet heikentämään tavallisen suomalaisen ostovoimaa, mikä vaikuttaa yritysten toimintaan. Energian hinnan vaikutuksella on suora yhteys myös Suomen kilpailukykyyn. Täällä tuotiin hienosti esille meidän metsäteollisuus, joka sekä tuo energiaa että vie energiaa. Metalliteollisuus lähinnä vie energiaa. Mutta siis tämä suhteellisuudentaju.

Sitten on puhuttu, että no, pienituloisille kompensoidaan tai tehdään tulonsiirtoja. No, ensin pitää saada se tulo, jotta voidaan tehdä niitä tulonsiirtoja. Pienituloiset eivät muutenkaan hirveästi maksa tuloveroa, joten tämä ei ole kestäväällä pohjalla, ja sitä hintalappua ei ole sen takia tuotu tähän. Siinä ilmastotyöryhmässä sitä hintalappua ei tuotu esiin, mutta tiedämme, että tavallisen ihmisen välttämättömät menot tulevat nousemaan ja se kiristää tavallisen ihmisen ostovoimaa, ja en kyllä tiedä, kenen etu se on. Se ei ole ainakaan ympäristön etu.

16.32 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On mielenkiintoista, että jotkut poliitikot nostavat maailman väestönkasvun puheeksi aina silloin, kun puhutaan ilmastomuutoksen hillinnästä. Väestönkasvu on toki ongelma, mutta olen ollut kiinnittävinäni huomiota siihen, että samat poliitikot, jotka koettavat ilmastomuutoksen hillinnän väistää tällä väestönkasvupuheella, toisaalta ovat kaikkein haluttomampia siihen, että kehitysyhteistyövaroja käytetään seksuaali- ja lisääntymisterveystyöhön eli siihen, että kehitysmaiden naisille tehtäisiin käytännössä nykyistä saavutettavammaksi ehkäisyn käyttö ja tehtäisiin selväksi myös heidän oikeutensa ehkäisyn käyttöön.

Mitä tulee sitten siihen, kuka on sokea millekin vauhdille, niin valitettavasti asia on nyt kyllä siten, että meillä on ollut sokeutta lähinnä ilmastomuutoksen vauhdille. Esimerkiksi maapallon mittaushistorian viisi kuuminta vuotta ovat olleen viisi viime vuotta. Tämä esimerkiksi kertoo ilmastomuutoksen vauhdista.

Mitä tulee sitten siihen, mitä ylipäättänsä ympäristötoimet ja ilmastotoimet vaikuttavat kansantalouteen, niin esimerkiksi Aktia Pankin entinen pääekonomisti Timo Tyrväinen tässä muutama viikko sitten MustRead-lehdessä korosti sitä, että ekonomistit ovat jo ymmärtäneet sen, että kun ilmastomuutoksen seuraukset maksavat, niin se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi vuonna 2050 ihmiskunta on vähemmän vauras, jos emme hillitse ilmastomuutosta verrattuna siihen, että toimimme ilmastomuutoksen hillitsemiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

Mitä tulee sitten Suomen kansalliseen etuun tässä asiassa, niin muistutan siitä, että jo viitisen vuotta sitten ympäristöteknologia nousi sekä liikevaihdoltaan että työpaikoiltaan että vientinsä määrältään metsäteollisuutta suuremmaksi kokonaisuudeksi. Se ei ole meille poliitikoille ja suurelle yleisölle samalla tavalla näkyvä siksi, että ei ole esimerkiksi yhdenkään ison paperiteollisuusyrityksen kokoista ympäristöteknologian jättiyritystä. On paljon pienempiä yrityksiä ja sitten isompien yritysten osia, jotka tekevät tätä työtä, mutta kokonaisuutena sekä liikevaihdoltaan että vienniltään kyse on jo metsäteollisuutta isommasta liiketoiminnan alasta.

Mitä tulee sitten Helsinkiin, niin vaikka en olekaan helsinkiläinen, haluan todeta sen, että Helsingin kaupunki on ihan omatoimisesti päättänyt jo vuosia ennen tätä lakia ensimmäisen hiilivoimalan sulkemisesta, ja tämä sinänsä tervetullut laki kieltämättä vauhdittaa sitten sen toisenkin hiilivoimalan sulkemista.

16.35 Riitta Myller sd: Arvoisa puhemies! Varmasti löytyy monia syitä ja myöskin teko-syitä siihen, että emme tee mitään, mutta minä ainakin uskon, kun tiede on hyvin vakuut-tavasti kertonut, mitä ilmastossamme tapahtuu, ja myöskin sen, mitä meidän on tehtävä. Ja esimerkiksi Suomessa ilmastopaneeli ja myöskin Sitra omissa tutkimuksissaan ovat toden-neet sen, että jos me haluamme olla tällä 1,5 asteen reitillä eli sillä, että maapallo säilyy elinkykyisenä myöskin tulevaisuudessa, niin tuo päästövähennystarve on vuoteen 2030 mennessä 60 prosenttia. Tähänhän me emme ole myöskään tässä talossa vielä sitoutuneet — ei myöskään se kahdeksan puolueen sitoumus näin pitkälle mennyt mutta aika lähelle. Tämä on sitä politiikkaa, mitä meidän pitää pystyä Suomessa tekemään myöskin suoma-laisina Euroopan tasolla ja eurooppalaisina maailman tasolla.

Me olemme saaneet jo paljon aikaan. Kyllä esimerkiksi tämä Pariisin ilmastopöytäkirja on vahva osoitus siitä, että maapallon laajuisesti ymmärretään, mitä on tapahtumassa ja mitä meidän on tehtävä. Se, että me suomalaisella lainsäädännöllä mahdollistamme uusia pääs-tövähennystoimia Suomessa, on hyvin merkityksellistä. Lainsäädännöllä ja erilaisilla ta-loudellisilla ohjauksella luomme sitä investointivarmuutta, jota yrityksemme tarvitse-vat, jotta pärjäämme tässä kansainvälisessä kilpailussa uusista työpaikoista, uusista inno-vaatioista. Tulevaisuudessa kyllä suurin osa — ja itse asiassa jo tällä hetkellä suuri osa — uusista innovaatioista nimenomaan on niitä, joilla me ratkaisemme näitä ongelmia, joita il-mastonmuutos synnyttää.

Kun me hintalappua etsimme — tätä on jo toistettu kyllästymiseen saakka — niin teke-mättä jättäminen maksaa huomattavasti enemmän kuin tekeminen, ja tästä tekemättä jättä-misestä myös pienituloiset ja heikommassa asemassa olevat, sekä maailmanlaajuisesti että Suomessa, kärsivät eniten. Mutta toki, arvoisa puhemies, meidän on Suomessa aina, kun teemme päätöksiä, otettava huomioon niitten sosiaaliset vaikutukset.

16.38 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Tämän lakiesityksen keskei-nen tavoitehan on, että hiilen energiakäyttö Suomessa kielletään lähes kokonaan. Touko-kuun 2029 jälkeen hiilen käyttö olisi sallittua vain, mikäli huoltovarmuus tai toimintavar-muus tätä edellyttää. Lakiesitys on oikein perusteltu ja kannatettava.

Tässä todella on kyse paljon vakavammasta ja suuremmasta asiasta kuin vain yksittäi-sen kaupungin tai kunnan hiilivoimalaitoksesta. Kyse on yhteisestä globaalista ongelmas-tamme, ilmastomuutoksen torjunnasta, johon tarvitaan useita pieniä ja isoja osaratkaisuja ja työkaluja. Se tarkoittaa sitä, että fossiilisesta energiasta on pääosin tietyssä ja nopeute-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

tussa aikataulussa luovuttava, mukaan lukien turve, ylikulutusta on karsittava reippaalla kädellä ja hiilijalanjälkeämme on pienennettävä. Näissä asioissa Suomella ei ole kaikilta osin liiemmin ylpeydenaihetta osoittaa globaalissa mittakaavassa. Olemme tehneet jo paljon, mutta paljon on vielä tekemättä.

Jos voisimme palata ajassa 200—300 vuotta taaksepäin, aloittaa alusta koko teollistumisen ja elintason nousun ja vaurastumisen globaalisti Euroopassa ja Suomessakin, niin tilannehan olisi aivan toinen. Varmastikin jättäisimme fossiiliset energiavarat, kivihiili mukaan lukien, maan poveen ja perustaisimme nyt käytössä olevalla tiedollamme sähkö- ja energiajärjestelmämme aivan toisiin ratkaisuihin. Mutta tämä ei ole tilanne. Maapallon tilannetta, aikaa tai ilmakehän tilannetta emme voi nollata. Tilanne on se, että ilmakehässä hiilidioksidia on huomattavasti paljon enemmän kuin mitä siellä saisi tasapainolakien mukaan olla, jotta ilmasto ei lämpenisi liikaa. Ja silloin se tarkoittaa päästövähennyksiä, se tarkoittaa hiilinielun kasvattamista, hiilivarastojen kasvattamista, ja mikään osa-alue siinä pelissä ei voi jäädä tarkastelematta.

Aikataulu ei ole mitenkään liian kiireinen, kuten tässä on jo todettu. Se on vähintäänkin tarpeellinen, ja nopeamminkin olisimme voineet toimia, mutta hyvä, että toimitaan nyt.

Mitä tulee sähkön hintaan, niin kivuitta tämä koko ilmastomuutokseen sopeutuminen ja ilmastomuutoksen torjunta ei tule tapahtumaan, mutta sähkön hinta meillä on muun muassa pohjoismaisilla sähkömarkkinoilla jo laskenut uusiutuvan energian huiman kasvun ja uusiutuvan energian hintakehityksen huiman halpenemisen johdosta, ja tällä tiellä tulee jatkaa.

16.41 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa rouva puhemies! On aivan selvää, että kun kivihiili on meille tuontipolttoaine, sen käytöstä kannattaa pyrkiä eroon. Se on kansantaloudellisesti viisasta ja myös ilmastollisesti perusteltua.

Kuitenkaan tämä kiello tällä aikataululla ei ole järkevä. Täällä valiokunnan mietinnössä todetaan: ”Kivihiilen kiellon vaikutukset hiilidioksidipäästöihin eivät ole yksiselitteisiä. Päästökaupan vuoksi kiello ei suoraan vaikuta EU-tason päästöihin, ellei päästöoikeuksia samassa yhteydessä mitätöidä tai siirretä markkinavakaussvarantoon.” Nyt en tiedä, onko näin tapahtumassa vai tekeekö taas Suomi etunojassa omaan nilkkaansa osuvia iskuja. Edelleen täällä sanotaan: ”Kiellon merkitystä ilmastönäkökulmasta voi vähentää se, että hiilen on arvioitu korvautuvan pääosin biomassalla, jonka käyttö kasvaisi noin 2—2,8 terawattituntia ja perustuisi osin tuontiin.” Tämän osalta todetaan vielä, että ”laskennallisesti biomassan polttaminen ei tuota hiilidioksidipäästöjä” — mutta tosiasiasa se niitä aiheuttaa. Eli ei tämä ole puhdasta toimintaa.

Täällä todetaan edelleen näistä kiellon vaikutuksista, että ”pääasiassa taloudellisten vaikutusten, ennen aikaisten investointien aiheuttamien ongelmien ja asiaan liittyvien valtiösääntöoikeudellisten näkökulmien vuoksi esityksessä on päädytty ehdottamaan voimaantumalon ajoittamista 20-luvun loppuun”. Vielä helpompi olisi ollut, kun olisi pantu viisi vuotta lisää ja jätetty lupaamatta Helsingille ja Vaasalle nämä 90 miljoonaa euroa. Minusta se on aivan käsittämätöntä. Ymmärrän, että edustaja Adlercreutz puolustaa Vaasalle tällaista lahjaa etukäteen ja että sitten helsinkiläiset haluavat valtiolta tämän, mutta en näe sitä viisaana.

Innovaatioista totean sen, että kyllä näitä innovaatioita varmasti tapahtuu ilman tätä kieltoakiakin. Ei tarvita sitä. On hyvä, että niitä tehdään koko ajan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

En nyt ole ihan varma siitä, vieläkö Saksan liittovaltio tukee Saksan oman kivi- ja ruskohiilen polttamista, mutta ei ole kauan aikaa kun se vielä miljardeilla joka vuosi tuki oman hiilensä polttoa, ja mitä viimeaikaiset uutiset nytkin kertovat, niin ei Saksa ole kovinkaan nopealla aikataululla siitä luopumassa.

16.44 Anders Adlercreutz r: Ärade talman! Keskustelussa mielellään vertaillaan Suomea ja muita maita ja annetaan ymmärtää, että Suomi olisi näissä asioissa mallioppilas. On totta, että täällä on tehty paljon, mutta onhan meillä esimerkiksi liki 100 prosenttia isommat ilmastopäästöt kuin Ruotsilla ja huomattavan paljon isommat kuin Intialla tai muilla kehittyvillä mailla.

Sähkön hinta: Ehdottomasti halvin tapa tuottaa ja rakentaa uutta tehoa tänään Pohjoismaissa on tuulivoima. Siihen liittyy toki muita haasteita, mutta se on ehdottomasti halvin tapa, huomattavasti halvempi kuin hiilivoima. Jos uskoo markkinatalouteen, kannattaa pohtia, lähtisikö itse maana investoimaan hiilivoimateknologiaan vai kenties puhtaisiin energiatuotantoratkaisuihin, ja luulen, että ei taida löytyä sellaista kapitalistia tästä maailmasta, joka olisi sitä mieltä, että tässä tilanteessa kannattaisi lähteä hiilivoimaan investoimaan, vaan nimenomaan näihin puhtaisiin ratkaisuihin.

Jos sitten puhuu yhdenvertaisuudesta ja reiluudesta isommassa kuvassa, siinä perspektiivissä Suomen kannattaa nyt EU-puheenjohtajakautena ajaa sitä, että päästökauppaa laajennettaisiin, että EU:n päästökauppa sidottaisiin siihen jäljellä olevaan päästökiintiöön, jotta se johtaisi todellisiin päästöleikkauksiin, ja että se laajennettaisiin myöskin maantieteellisesti käsittämään Euroopan ulkopuolisia alueita mahdollisimman suuressa määrin. Tässäkin asiassa EU on ratkaisu. Se, että EU on olemassa, että EU:lla on yhtenäinen tahto ja että EU:lla on ilmastopolitiikka, on edellytys siihen, että tässä päästään johonkin pisteeseen. Ilman EU:ta — jos meitä olisi 27 omaa irrallista maata — haaste olisi huomattavasti isompi, mutta nyt on jonkinlainen ratkaisu näköpiirissä.

16.46 Laura Huhtasaari ps: Arvoisa puhemies! Niin, edustaja Adlercreutz, Yhdysvaltojen ja Euroopan päästöt ovat yhteensä saman verran kuin Kiinan, ja Kiinan rakentaa uusia hiilivoimaloita, kyllä, mutta hienoa, että olemme samaa mieltä esimerkiksi tuulivoimasta. Tällainen jatkuva tuotannon tukeminen on ehdottomasti perussuomalaisten linjan vastaista, eli markkinaehtoisesti pitää tuulivoiman kyllä toimia.

Sitten tässä tuli vielä... [Riitta Myllerin välihuuto] — Niin, eli voisimme uusiutuvan energian tuen laittaa, meidän pitäisikin laittaa se samalle viivalle, ja tällainen jatkuva tuotannon tukeminen, niin kuin sitä on tehty, ei ole hyvä asia ideologisista syistä, niin kuin tiedämme. — Sitten edustaja Hassiko oli, joka puhui, kehitysavusta. 50-luvulla meitä oli 3,5 miljardia ihmistä, nyt meitä on yli 7 ja kohta on yli 9 miljardia. Jos me ajattelemme 50 vuotta taaksepäin kehitysapua, niin ei se ainakaan ole vähentänyt väestöä. Mielestäni se on enemmänkin tukenut väestöräjähdyttä, eli ei sitä ainakaan ole osattu laittaa toimiin, mikä olisi ollut ympäristölle ystävällistä ja tälle maapallolle. Joten sanoisin, että vaikka siellä on onnistuneita projekteja, niin kuitenkin se Kehitysavun kirous, se kirja, on aika hyvä asia.

No, sitten sähköautot: Se on tulevaisuutta, kyllä. Nyt ei pidä ottaa sitä kantaa tai luuloa, että perussuomalaiset eivät suhtautuisi hyvin vakavasti ympäristöön ja ilmastoon. [Riitta Myller: Ihanko totta?] Me perussuomalaiset todellakin haluamme pitää huolta meidän puhtaasta luonnostamme, meidän puhtaista vesistämme, ja Suomihan on jo EU-kansana ja maailman kansana tehnyt todella paljon ja näihin talkoisiin todellakin osallistunut. Ha-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

luamme jatkossakin panostaa hyvään metsänhoitoon, haluamme pitää meidän hiilinieluis-
tamme huolta. Haluamme pitää Suomen vetovoimaisena, puhtaan ilman ja meidän luon-
nonvaramme myös omissa kansallisissa käsissämme. Sähköautot ovat tulevaisuutta, kyllä
ne tänne tulevat. Kysymys on, millä aikataululla ja pakko-ostatetaanko merikarvialaisella
kallis sähköauto, jos hänellä on nyt vaikka diesel ja hän on ajanut sillä 200 000 kilometriä,
mihin menee saman verran energiaa kuin uuden sähköauton akun valmistukseen. Plus sit-
ten on se, että pitää ajaa se 200 000 kilometriä lisää ja valmistaa se auto, eli se energia
on jo kerran siihen käytetty. Kyllä meidän pitää ehdottomasti panostaa siihen, että me käy-
tämme loppuun niitä asioita, joihin kerran se energia on jo käytetty. [Riitta Myller: Kuka
on toista mieltä?]

Ja sitten kun tulevat nämä sähköautojen akut, niin esimerkiksi hybridissä — minun isäni
osti juuri sellaisen, ja hän sanoi näin — taitaa nyt sitten olla 5—7 vuotta takuu sillä akulla
ja täyssähköautossa on ehkä 10 vuotta se takuu. Minä luin Guardian-lehdestä, että 5 pro-
sentin kierrätys on näillä sähköautojen akuilla, eli meillä on vielä tämäkin ongelma ratkai-
sematta, millä tavalla me kierrätämme nämä sähköautojen akut, kun me rupeamme niitä
niin kuin rytinällä lisäämään. Ja koska aina, kun kysyntä kasvaa, niin hinta nousee, esimer-
kiksi koboltin ja muiden, niin kaivetaanko niitä sitten eettisesti? Eli sen takia se vauhtiso-
keus ei kyllä palvele tässä ympäristössä eikä tavallista suomalaista kuluttajaa.

Koska sähköautot eivät tuota paikallispäästöjä, mikä onkin sähköautojen vahvuus, niin
esimerkiksi tämmöisessä kompaktissa Helsingissä on erittäin hyvä, että ne lisääntyvät,
mutta meidän pitää ottaa huomioon Suomen erilaiset olosuhteet ja pitää koko Suomi asut-
tuna ja koko ajan miettiä, miten me mahdollistamme ihmisten asumisen maaseudulla, mi-
ten me puolustamme tavallisia veronmaksajia, joiden pitää elää täällä, asua täällä ja joilla
pitää jäädä rahaa muuhunkin kuin elämiseen ja asumiseen ja lainojen lyhennykseen. Siinä
perussuomalaiset näkevät, että meidän pitää ajatella yhteiskunnan kokonaisuutena Suomen
kilpailukyky ja kaikki asiat huomioon ottaen.

Ja vielä muistutan, kun en ole vielä näissä kolmessa puheessani sanonut, että Suomen
kaikki päästöt ovat noin promillen luokkaa maailman päästöistä, joten me haluamme vain
suhteellisuudentajua. Emme halua tehdä nopeammin ja enemmän. Me haluamme olla tal-
koissa mukana, niin kuin EU-maat keskimäärin ovat.

16.51 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Hieman vierastan tällaisia esityksiä, joissa läh-
detään ikään kuin ideologisin perustein kieltämään jotakin, nyt tässä tapauksessa polttoai-
netta, ja siirrytään pois tutkitusta tiedosta kohti tällaista ideologista kiihkoilua. Minä en si-
nänsä ainakaan sen enempää kannata kuin vastustakaan kivihiilen käyttämistä. Jos sen
käyttö on tarkoituksenmukaista ja taloudellista, sitä käytettäköön, jos ei ole, niin sitten ei
käytetä.

Kuitenkin kun nyt näitä paineita erilaisten polttoaineiden kieltoon tuntuu olevan, se en-
tisestiäinkin alleviivaa tarvetta lisäydinvoimalle. Ydinvoimaa tarvitaan jatkossa entistä
enemmän. Olen sanonut koko ikäni, että näin on asia, ja nyt kuulostaa siltä, että jopa EU:n
komissio on tullut minun linjoilleni tämän asian kanssa, tuoreiden uutisten perusteella.
Ehkä siis järkevöityminenkin näissä asioissa on mahdollista.

16.52 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! On oikein hyvä, että ympäristöministeri Tiili-
kainen tuli tähän paikalle. Aioin juuri viitata tähän osittain hänen johdolla neuvoteltuun
kahdeksan eduskuntapuolueen ilmastokannanottoon, jonka 8. kohta kuuluu näin: ”Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

nessä sähkö- ja lämmön tuotannon tulee olla lähes päästötöntä 2030-luvun loppuun mennessä huolto- ja toimitusvarmuusnäkökohdat huomioiden.” Tämähän tarkoittaa käytännössä sitä, että myös turpeelle pitää tehdä sama kuin mitä teemme kivihiilelle tällä lailla, joka on nyt pöydällämme.

Mielestäni parhaan näkemyksen siitä, millä lailla hiili voidaan esimerkiksi Helsingissä korvata, on tehnyt Aalto-yliopiston Smart Energy Transition -hanke, jonka esittämän vision mukaan polttamisella kivihiilen korvaavassa järjestelmässä olisi vain pieni osuus, vain siltä osin kuin järjestelmän muut osaset eivät riitä. Esimerkiksi kovimpina pakkaspäivinä poltettaisiin biohaketta, mutta muilta osin järjestelmä perustuisi osin aurinkolämpöön, osittain aurinkosähköön, hyvin suurelta osin tuulisähköä käyttäviin suuriin lämpöpumppuihin, joiden lämmönlähde olisi osittain meri, osittain erilaisten teollisten ja muiden prosessien hukkalämmöt ja näiden lisäksi sitten myös lämpövarastot, jotka ovat myös taloudellisesti edullisin tapa säilöä aurinko- ja tuulisähköä silloin, kun niitä tuotetaan yli tarpeen.

Arvoisa puhemies! Muutama huomio siitä, mitä muualla maailmassa tapahtuu: Ensinnäkin Intian päästöjen kasvuun on viitattu. No, se on totta, mutta silti intialaisten päästöt per asukas ovat noin viidesosa siitä, mitä suomalaisten päästöt per asukas. Intia saavutti viime vuonna aurinkosähkölle vuodelle 2022 asetetun 20 gigawatin — eli gigawatti on siis 1 000 megawattia — tavoitteen ja viisinkertaisti vuoden 2022 tavoitteen 100 gigawattiin. Saksassa puolestaan istuu komissio, joka valmistelee hiilestä luopumista. Tavoitteena on, että Saksan päästöt ovat vähän yli 60 prosenttia alemmat vuonna 2030 verrattuna vuoden 90 tasoon, ja tämän komission tehtävä on ennen kaikkea miettiä sitä, miten järjestetään sitten työpaikat niille ihmisille, joiden entinen työpaikka menee tämän hiilestä luopumisen takia. Ja viimeisenä tällaisena ulkomaan uutisena siteeraan Forbesia, joka kertoi, että kaikissa G20-maissa uusiutuva energia on tällä hetkellä [Puhemies koputtaa] edullisin uuden sähköntuotannon muoto.

16.55 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Olen erittäin tyytyväinen siitä, että tämä hallituksen esitys hiilen energiakäytön kieltämisestä on mennyt nyt eteenpäin, sillä tämä osoittaa sen, että Suomi on mahdollisuuksien maa. Meillä on todella paljon mahdollisuuksia kehittää kaikkia asioita eteenpäin, ja nyt meidän on vähän niin kuin pakkokin miettiä, millä tavalla me saamme uusia toimintamuotoja sitten liikkeelle.

Uudet energiamuodot: Olemme ympäristövaliokunnassa saaneet kuunnella useitakin asiantuntijoita, mitä kaikkea voisi olla, ja erityisen innostunut olen Lappeenrannan yliopiston puheenvuorosta, millä tavalla me saamme energiamuotoja kehitettyä. Juuri äsken tulin vierailulta Pohjolan Liikenteen luona, ja siellä kävimme ajamassa sähköbussilla. No, meenehän tässä vielä aikaa, ennen kuin ne sähköautot ovat realistinen ja järkevä koko Suomessa, mutta ihan hyvä, että tätäkin puolta on kehitetty eteenpäin. Meillä Lapissa siinä saattaa kyllä mennä aikaa, ennen kuin meidän autot ovat rajastaan sähköautoja, eli kyllä meidän täytyy miettiä monia muitakin vaihtoehtoja sitä ennen, ja nykyisiä polttomootori-autoja varmasti tulee olla mahdollista käyttää hyvinkin pitkään.

Suomessa on paljon puuta ja muuta kasvavaa energiaa. Näitä kehittämällä me varmasti saamme uusiakin energiamuotoja niistä aikaiseksi, eikä turvekaan loppujen lopuksi niin huono ole, sehän on myöskin uusiutuva energiamuoto. Vaikka se on Suomessa poliittisesti päätetty, että se ei ole uusiutuvaa, niin kyllähän se kuitenkin uusiutuvaa on. Siinä menee vähän enempi aikaa, mutta kuitenkin. Mutta hiiltä siitä pääsee ilmaan, ja kaikissa hiili-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

asioissa meidän pitää olla hyvin tarkkoja siinä, miten niiden kanssa toimitaan. Me saamme aurinkoenergiaa, pikkuisen tuulivoimaa ja sitten muitakin uusia kuvioita, mitä me saamme kehitettyä. Odotetaan näitä eteenpäin, ja todella hyvä asia on, että hiilen käyttö saadaan nyt sitten kuitenkin loppumaan ja alamme käyttämään kotimaista tietotaitoa.

16.57 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puhemies! Kivihiilen ja muiden fossiilisten polttoaineiden käyttö voi tietysti olla taloudellista lyhyen tähtäimen laskentakaavalla vielä pitkäänkin, mutta kuten jo tiedämme, ei ole epäilystäkään siitä, etteikö väistämättömien ilmastomuutoksen torjuntatoimien lykkääminen aina vain kauemmas tulisi moninkertaisesti kalliimmaksi koko yhteiskunnalle kuin se, että pyrimme aktiivisesti kohti puhdasta ja uusiutuvaa energiantuotantoa ja hiilineutraaliutta.

Arvoisa puhemies! Hieman hämmästyttävät nämä puheet siitä, että puhdas ilma, vesi ja luonto ovat tärkeitä kaikille puolueille, joita tässä salissa edustamme, jos toisaalta meillä on poliittisia ryhmiä, jotka kieltäytyvät tekemästä mitään ilmastotoimien kiristämisiä, mitään ympäristötoimien kiristämisiä, jos ne uhkaavat millään tavoin taloudellisia ja tuotannollisia tavoitteita. Näin se yhtälö ei toimi. Silloin ilmasto saastuu, silloin puhdas luonto heikkenee eikä mitään tavoitteita pystytä pitämään edes nykyisellä tasollaan. Kyllä se vaan niin on.

Siitä on onneksi tässä salissa on laaja yksimielisyys siitä, että päästövähennystavoitteita on kiristettävä, ja siinä suhteessa hallituksen lakiesitys kivihiilen käytön kieltämisestä on aivan oikea ja linjakas.

16.59 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Äskeiseen puheenvuoroon viitaten, niin kyllä tuota vihreiden kirkasotsaisuutta täytyy vain ihmetellä. Kyllä te täällä meille opetatte, miten tuolla ihmisten pitää kivihiilestä luopua, kun se luopuminen on teidän omis- sa käsissänne ja tämän kaupungin valtuustossa. Ei ole tullut, arvoisille vihreille, vielä semmoista mieleen, että kun te olette johtava valtuuston puheenjohtajapuolue tässä kaupungissa, niin josko rupeaisitte tekemään sellaisia päätöksiä, että olisitte itse tehneet sen päätöksen. Minkä tautta se pitää tuoda tänne eduskuntaan, kun teillä on itsellänne se avain käsissänne joka hetki? Vaikka seuraavassa valtuuston kokouksessa, jos teette päätöksen, silloinhan se tapahtuu. Semmoinenhan se tämä kuntapolitiikan, kuntalain toimivuus on.

Toinen asia sitten, tämä ympäristöstä puhuminen yleensä. Luin tämän päivän lehdistä — ja viimeisen viikon aikana monessa ihan kuvien kanssa oli — kun te olette valtavasti meille opettaneet, jotta jätevesiä pitää käsitellä huolella eikä saa päästää Itämereen, kun ne Ilo-mantsin mummojen vessavedetkin tuntuvat olevan Itämeren uhka, ja samaan aikaan te tässä kaupungissa kippaatte tällä hetkellä kymmeniä tuhansia kuutioita erittäin likaista lunta, joka sisältää koiran jätöksiä, hirvittävän määrän roskia, öljyperäisiä jätteitä, suoraan Suomenlahteen. Eikö teidän korviinne koskaan yhtään koske, kun te olette meitä muita neuvo- massa, miten meidän tulee siellä maaseudulla elää, luopua turpeesta ja lämmittää talomme jollakin muulla. Mutta joka tapauksessa te itse sen teette ja tässä kaupungissa vierestä katselette sitä, kun valtavat määrät sontaa ja likaa ajetaan suoraan Suomenlahteen, ja sen jäl- keen puhutte kirkkain silmin täällä, että maailma pitää pelastaa. Minä olen jo pienestä po- jasta asti oppinut sen, että jos alkaa maailmaa parantamaan, niin kannattaa siitä omasta ko- tipiiristä aloittaa, silloin yleensä saavuttaa parhaan lopputuloksen. Naapurin taloon ei kan- nata mennä arvostelemaan, että siellä on epäsiistiä. Kannattaa ensin se oma työhuone kat- soa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

Tiedän, että tämä totuus saattaa vähän kirpaista, mutta minua pikkuisen alkaa väsyttää tämä teidän oppinne meille, miten tulisi toisten elää. Kunhan itsellä siellä kerrostalon ylimmässä kerroksessa kivihiilellä lämmitetyssä talossa on mukavaa ja valtiolta tulee rahaa, niin kaikki menee hienosti. Samalla voi tietysti vastustaa ydinvoimaa, metsien hakkuuta, turpeen käyttöä ja montaa muuta asiaa, kun se ei omaan kukkaraan kolahda. Toivoisin, että se oman kilven kirkastaminen alkaisi niistä töistä eikä hyvistä puheista.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Annan puheenvuoron edustaja Halmeenpäälle, ja sitten ministerin vastauspuheenvuoro.

17.01 Hanna Halmeenpää vihr: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Tässä salissahan tehdään kansallista lainsäädäntöä, ei yksistään Helsingin kaupunkia tai Tuupovaaraa, tai mitään muutakaan yksittäistä paikkakuntaa tai kuntaa koskevaa lainsäädäntöä. Panin kyllä merkillä, että tässä salissa ei tällä hetkellä ole yhtään Helsingin kaupungin kuntapäättäjää paikalla. [Satu Hassi: Paitsi Tiilikainen!] — Paitsi ministeri Tiilikainen, kyllä.

Mitä tulee tuohon kivihiilivoiman tuotantoon Helsingissä, niin vaikken helsinkiläinen kuntapoliitikko olekaan, sen verran tarkistin tietoja, että taitaa olla niin, että kaikki nuo kivihiilivoimalat, paitsi Helsingissä, myös Turussa, Vaasassa ja Porissa, on rakennettu jo ennen kuin vihreää puoluetta oli edes olemassa. En tiedä, ketkä puolueet ovat silloin olleet kuntapäättäjinä kyseisissä kunnissa, kun näitä kivihiilivoimalapäätöksiä on tehty, mutta nyt vihreät ovat ainakin Helsingissä politiikassa mukana vahvasti, ja täällä on tehty päätös kivihiilivoimaloiden sulkemisesta. Minusta tässä retoriikassa, mitä juuri äsken kuultiin, on hivenen ristiriitaa.

Omassa kotikunnassani uusiutuva energia on vahvasti osa energiantuotantoa, mutta ei toki kaikkien asukkaiden saavutettavissa, koska talokohtainen lämmitys tuolla maaseudulla on valtavirtaa. Siinähan suomalaiset ovat olleet edistyksellisiä, ja siinä on tehty myös poliittisia päätöksiä, joilla ihmisiä on saatu siirtymään muun muassa öljylämmityksestä uusiutuvan energian vaihtoehtoihin, kuten maalämpöön.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Ministerin vastauspuheenvuoro, 3 minuuttia.

17.03 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Mukava kuunnella vilkasta keskustelua hiilenpolton lopettamista koskevasta lainsäädännöstä. Taitaa olla näin, että hiilenkäytön lopettamisesta on puhuttu Suomessa noin vuodesta 95 lähtien, eli kyllä on paljon puhetta mahtunut, ja olen tosi iloinen siitä, että nyt hallitus ryhtyi toimeen ja eduskunta on lain käsitellyt. 1.5.2029 hiilenpoltto siis Suomessa tulee loppumaan. Sitten tässä kylkiäisenä on se ajatus, että niitä kaupunkeja, jotka pysyvät hiilestä luopumaan jo aiemmin ja haluavat toimia nopeutetun aikataulun mukaan, korvaavissa investoinneissa sitten energiatukien kautta voidaan tukea.

Aika useasti, kun energiasta keskustellaan, pannaan suloisesti sekaisin sähkö ja lämpö. Nyttien sähköntuotanto meillä on Suomessa jo 80-prosenttisesti päästötöntä — uusiutuvia liki 50, ydinvoimaa vähän yli 30 — ja yleisesti ajatellaan, että sähkö on helppo muuttaa kokonaan päästöttömäksi verrattuna lämmitykseen ja liikenteeseen. Juuri lämmön takiahan näitä hiilivoimaloita ja monia muitakin polttoon perustuvia voimaloita on Suomessa pyöritetty, koska sitä lämmintä me kodeissamme yksinkertaisesti tarvitsemme.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

Kysymys siitä, miten korvaa nyt sitten esimerkiksi Helsinki, joka on nyt kaikkein riippuvaisin kivihiilestä: Ensimmäinen asia on tietysti, että erilaiset teollisuuden ja palveluitten hukkalämmöt ja geoterminen energia tulevat tuomaan jonkun verran varmaan ratkaisuja, mutta ei polttamista voida kokonaan lopettaa lähitulevaisuudessa, vaan osa hiilestä varmasti myös uusiutuvilla polttoaineilla korvautuu. Se, missä määrin, on tietenkin sitten Helenin ratkottava asia. Metsäteollisuuden sivutuotteita ja metsänhoidon sivutuotteita meillä on Suomessa enemmänkin käyttä kuin tällä hetkellä käytetään.

Täällä edustaja Hassi, valiokunnan puheenjohtaja, väläytti lämmön varastointia. Siis lämmön varastointi on hyvä juttu, mutta pannaan pikkasen mittakaavaan: Tällä hetkellä lämpövarastot riittävät suunnilleen semmoisen vuorokautisen huipun tasaamiseen, ja nyt energiatuella esimerkiksi tuonne Mustikkamaalle rakennetaan vähän isompaa lämpövarastointia, ja silloin puhutaan ehkä viikoittaisten huippujen tasaamisesta, mutta sillakin on todella merkitystä, koska ne huiput yleensä tuotetaan esimerkiksi öljyllä, jolloin tämä varaston kehittäminen korvaa nimenomaan sitä huippukulutuksessa tarvittavaa öljyä ja sitä kautta toista fossiilista pystytään vähentämään. Sinne on vielä kohtuullisen pitkä matka. Toivottavasti se päivä koittaa, että meillä on niin runsaasti esimerkiksi tuulienergiaa tarjolla ja se on niin edullista, että sitä varastoa pystytään sitten lämmittämään tuulella. Aika sen näyttää.

Nyt kun viimein saadaan hiili loppumaan, nyt on tullut sitten erilainen hätä, että täytyy ruveta kieltämään yhtä sun toista muuta. Sen, mikä ero on hiilellä ja turpeella, toistan jälleen kerran, jos puhemies sallii, kun esittelypuheenvuoroa en päässyt käyttämään: hiilestä luopuminen edellyttää korvaavia investointeja, koska hiilipölykattiloissa ei oikein muulla voi sitä lämpöä tuottaa. Sen sijaan turpeen käyttö käytännössä tällä hetkellä on aina sekatuotantoa hakkeen kanssa, ja jos EU:ssa nimenomaan päästökauppaa tiukennetaan — kuten tämä eduskuntapuolueitten yhteinen linjauskin edellyttää — silloin päästöoikeuden kohtava hinta tulee vaikuttamaan sillä tavalla, että paikallisissa lämpölaitoksissa kannattaa panna enemmän haketta kuin turvetta eli turve portaattomasti vähenee. Sen suhteen, mikä on tahti, ei sitä tarvitse kieltää. Päästökauppa tehokkaana ohjauskeinona tulee turpeen käyttöä vähentämään, ja se korvautuu uusiutuvalla puulla. Samalla tämä aluetaloudellinen vahvuus säilyy ympäri Suomea, koska kotoisilla, paikallisilla energianlähteillä pystytään lämpö tuottamaan.

Kaiken kaikkiaan suuret kiitokset eduskunnalle. Tämä on saanut varsin yksimielistä tukea, ja on aina mukava viedä eteenpäin ja tuoda tänne esityksiä, jotka laajaa kannatusta nauttivat.

17.07 Eeva-Maria Maijala kesk: Arvoisa puhemies! Metsästä ja puusta ei puhuta tässä salissa koskaan liikaa. Nyt kun on puhuttu hiilestä, niin todellakin metsähän on meillä se, joka hiiltä sitoo todella paljon. Suomi ja suomalaiset ovat tehneet viimeisen 50 vuoden aikana valtavan ison työn, sillä 50 vuoden aikana on Suomessa hiilensidonta vähintään kaksinkertaistunut, koska metsien kasvu on kaksinkertaistunut ja puuston määrä on todella vähintään tuplaantunut siitä, mikä se on aikaisemmin ollut. Ja nämä kaikki ovat sitä, että koko ajan sidotaan hiiltä enemmän ja enemmän, niin että ei se haittaa, vaikka me pikkusen välillä niitä saunoja lämmittelemmekin ja joskus niitä pirttejä puilla lämmitämme ja joskus tuotetaan muutenkin energiaa ja lämmitystä sillä puulla ja pikkusen turpeellakin.

Oli muuten ihan hyvä, että ministeri nytten toi esille myöskin tämän turveasian, sen, että se on kotimainen asia, ja se on pieni lisäys, mitä me tarvitsemme puun rinnalle. Eli Suo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

mi on kokonaisuus, Suomen energia-asiat ovat kokonaisuus. Ei meidän pidä alkaa miettiä sitä, että nämä asiat ovat joko—tai, vaan tosiaan, me olemme niin paljon jo tehneet 50 vuoden aikana töitä tämän hiilensidonnan lisäämiseksi, että koko maailman laajuisesti me olemme kyllä tehneet valtavan työn näitten eteen, ja siksi onkin todella hyvä, että me luovumme ulkomaisesta kivihiilestä, sen käyttämisestä, ja keskitymme entistä enemmän kotimaisten energiamuotojen käyttämiseen.

17.09 Satu Hassi vihr: Arvoisa puhemies! En tosiaan ole Helsingin kaupungin päättäjä vaan tamperelainen ihminen mutta nyt totean muutaman faktan Helsingin kaupungin päätöksenteosta. Helsingin kaupunginvaltuusto päätti joulukuussa 2015 — kauan ennen kuin tästä nyt käsiteltävästä laista oli mitään valmista — oma-aloitteisesti, että Hanasaaren hiilivoimalaitos suljetaan vuonna 2024. Aloitteen tästä Helsingin kaupunginvaltuustossa teki valtuutettu ja kansanedustaja, vihreä Emma Kari. Kun hän sen aloitteen teki, niin silloin ensin suhtautuminen oli muiden puolueiden taholta sellaista, että tämä on ihan epärealistinen juttu, mutta sitten pikkuhiljaa kannattajien määrä kasvoi, ja se asia meni sitten kaupunginvaltuustossa läpi, ja erinomaista niin. Tosiaan meistä, jotka nyt olemme läsnä tässä eduskunnan istuntosalissa, ainoa Helsingin kaupungin päättäjä taitaa olla Helsingin varavaltuutettu, ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen.

Mitä tulee sitten siihen, millä hiili korvataan, niin itse asiassa ministeri Tiilikainen aika paljon referoi suunnilleen samoin kuin itse yritin referoida tätä Smart Energy Transition -hankkeen visiota, jossa ei todellakaan ajatella, että kaukolämpö pystyttäisiin toteuttamaan täysin ilman polttoa, mutta kuitenkin pyrkimys on se, että polton osuus olisi mahdollisimman vähäinen ja näiden muiden kuvaamiemme, meidän molempien kuvaamien, osien osuus mahdollisimman suuri. Onneksi Helsingin kaupungillakin on kymmenkunta vuotta aikaa nyt sitten miettiä, mistä kaikista osista ja minkä suuruisina nämä osaset tulevat, niin että korvaavat ratkaisut löydetään. Vastaavia korvaavia ratkaisuja tarvitaan myös niillä paikkakunnilla, joilla ei polteta kivihiiltä. Omassa kotikaupungissani Tampereella tarvitaan. Siellähän poltetaan maakaasua ja turvetta ja osittain myöskin puuhaketta nykyisin. Eli toivon, että sentyyppiset ratkaisumallit kuin Smart Energy Transition -hankkeessa on visioitu leviävät vähintäänkin suuriin kaupunkeihin.

Ja mitä tulee turpeeseen, niin oli ilo kuulla, että ministeri Tiilikainenkin myöntää sen, että tämä kahdeksan puolueen yhteinen kannanotto tarkoittaa jollain aikataululla myöskin turpeen käytöstä luopumista, tehdään se sitten lain muodossa tai jollain muulla tavalla, esimerkiksi päästökaupan tai päästöveron kautta.

17.12 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun vielä tarkastellaan tätä kotimaisen energian tuotantoa, niin pitää muistaa, että meillähän lämpökattiloissa poltetaan paljon sellaista metsäteollisuuden sivuvirroista syntyvää hyvinkin märkää puun kuorta, sahanpurua ja erilaisista tasauspätkistä tehtyä haketta, jota ei ole kuivatettu, ja se on joissakin olosuhteissa kovin märkää ja sen seospolttoaineena turve on aivan loistava, koska sillähän voidaan säätää sitä kosteutta niin, että leijukerroskattiloissa saavutetaan se oikea polttolämpötila, jolloin hiukkaspäästöt ovat käytännössä nolla, ja sähköntuotanto CHP-kattilassa nousee sen 5 prosenttiyksikköä ylemmäksi, kun saadaan kattilapaine nousseen lämpötilan takia ylemmäksi, ja sähköntuotanto on parempaa. Ja todellakin hiukkaspäästöt ovat siinä tilanteessa nolla, koska se lämpötila on todella korkea, kun se palaa. Ja sitten kattilatekniikan kannalta kun se puun ja turpeen välinen happamuus-emäksisyystasapaino on paras

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

mahdollinen, niin silloin kattila kestää vuosikymmeniä pitempään, koska se ei syövytä sitä kattilaa puhki. Jos poltetaan pelkkää turvetta tai pelkkää puuta, niin siinä tehdään aina pieni karhunpalvelus sille tekniikalle. Eli minkä takia me suomalaiset emme tunnusta omia mahdollisuuksiamme?

Turpeelle on tulossa uusia, loistavia käyttömahdollisuuksia, kuten tekninen hiili. Ilomantsissa reilun vuoden kuluttua aloittava tehdas on ensimmäinen innovaatio koko maailmassa, avaa aivan uuden tekniikan ja teollisuuden alan, ja sekin on innovaationa muuten ilmastoystävällinen teko. Se kyseisestä turpeesta tehty tekninen hiili korvaa kivihiilestä ja raakaöljystä tehtyä nykyistä teknistä hiiltä. Elikkä kun me katsomme näiden erilaisten lähtökohtien läpi tätä asiaa, niin kannattaa aina muistaa se, että mikä on lopputuotteen kokonaisvaikutus ilmastoon, elikkä tämä on turpeen kannalta se loistava kehityssuunta ollut viime vuosina, ja lisää tuotteita on koko ajan tulossa.

Rouva puhemies! Lopuksi vielä se, että kun eurooppalaisissa kasvitarhoissa, puutarhoissa tehdään lasinalaisviljelyä, kasvatetaan tomaattia, kurkkua ja vaikka mitä, niin turpeesta pystytään tulevana vuosina tekemään sellaisia kasvualustoja, jotka ovat täysin saasteettomia. Ne eivät päästä ympäristöön yhtään litraa ylimääräistä vettä, ravinteet eivät karkaa, ja mikä parasta, kun se kyseinen tuote on käytetty loppuun — jonakin päivänä sen turpeen käyttömahdollisuus heikkenee, jolloin siihen tulee kasvitauteja ja rikkaruohoja ynnä muita — niin sen jälkeen se kompostoidaan. Se voidaan käyttää sitten vaikka nurmikoiden tekoon, eli senkään jälkeen se ei ole ongelmajäte. Jotkut käyttävät kasvihuoneviljelyssä muun muassa tällaista tuotetta kuin kivivilla, joka on sen viljelyn jälkeen ongelmajäte, mutta kun turvetta käytetään, niin se on sen jälkeen loistava ympäristörakentamiseen tarvittava raaka-aine, eli mikään ei mene hukkaan, metsää ei mene yhtään pisaraa hukkaan eikä ravinteita pääse karkuun. Ihanteellinen ratkaisu. Kyllähän me pöljiä olemme, jos tällaista mahdollisuutta emme käytä hyväksemme.

Toinen varapuhemies Tuula Haatainen: Sitten vielä ministeri Tiilikainen, olkaa hyvä. Riittääkö 2 minuuttia?

17.15 Asunto-, energia- ja ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen: Kiitos, arvoisa puhemies! Aivan muutama kommentti.

Edustaja Hoskonen kuvasi turpeen hyödyn seospolttoaineena, että sillä pystytään kosteaakin teollisuuden puujätettä ikään kuin priimaamaan, saamaan siitä paremmin palavaa seosta. Eli sillä on tällainen arvo ja varmaan niissä määrissä, pienessä mitassa, tuommoisessa käytössä tulee säilymään.

Mutta nyt on hyvä muistaa mittasuhteet. Kun puhutaan taas hiilestä ja turpeesta, niin viime vuonna, toissa vuonna turvetta käytettiin Suomessa energiantuotannossa alle puolet siitä, mitä nyt sitten muutamassa kaupungissa on hiilen merkitys lämmön tuotannolle. Eli nämä eivät ole edes saman mittakaavan asioita. Ja aivan kuten edustaja Hassi täällä totesi, sitten esimerkiksi päästökaupan tiukentamisen kautta tuo ohjaus tulee, niin että turpeen käyttö tulee sitä myöten vähenemään.

Vielä tähän Helsingin päätöksentekoon. Aivan oikein Hassi muistutti, että päätös Hanaaaren voimalan sulkemisesta vuonna 2024 tehtiin vuonna 2015, mutta edelleen silloin jäi kyllä Helsingissä voimaan se ajatus, että se toinen kivihiilikattila, Salmisaari, voisi jatkaa jopa aina vuoteen 2050 asti. Ja muistaakseni vasta 2017 valtuusto päätti, että no, aienneetaan tämä Salmisaaren sulkeminen vuoteen 2035. No, nyt tämä laki sitten kertoo, että myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2018 vp

se voimalaitos on korvattava muilla 2029. [Satu Hassi: Ja se on hyvä!] Aika nopeaan tahtiin tässä on sitten tämä kivihiilestä luopuminen edennyt, ja mainittakoon vielä sen verran, että kun Suomi oli yhdessä Kanadan ja brittien kanssa tällaista kansainvälistä Irti hiilestä -koalitiota perustamassa, niin siinä samassa poppoossa taitaa olla tällä hetkellä kahdeksan Yhdysvaltain osavaltiota, jotka ovat myös tehneet päätöksen luopua hiilen poltosta, vaikka liittovaltiotasolla siellä ehkä edetään vähän toisella tavalla.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 200/2018 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.